

DÜŞÜNCƏLƏR

Qara daşlar göyərəcək!

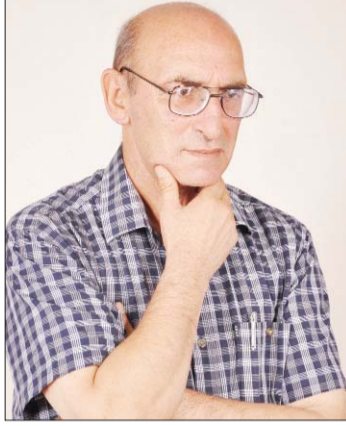
Xalq şairi Musa Yaqubun "Bu dünyanın qara daşı göyerməz" şeiri yazılarda ermənilik hələ qılatından üzə çıxmağa cəsarət eləmədi, Azərbaycana qarşı ərəzi iddiasında olduğunu gizlədirdi. Bu iddiada olduğunu Mixail Qorbaçovun ada sərgüzəştindən sonra bildirdi. O vaxtacı Səməd Vurğunun, sonralar Nəbi Xəzrinin, Bilayət Rüstəmzadənin təmsalında Azərbaycana rəğbəti olan Rəsul Həmzətovu (Rəsul Həmzətovları!) da öz iddialarının gerçəkləşməsinə vasitə elədi. Necə deyirlər, "quru o palçıq divara yapışa bilməzdi"...

Musa Yaqubun bu şeiri çoxumuzun yaddaşındadır. Sovet dönəmində yazılmış bu şeir təəssübkeşliyin, təəssüfün, təəssübkeşliyin mübarizləşməsinə çağırışın ifadəsidir. Sevə-sevə oxuduğum, sevə-sevə yaşatdığım, oxuya-oxuya düşündüyüm, düşünə-düşünə oxuduğum bu şeiri səngərdə, əsgərlərin əhatəsində bir mətləb üçün ən etibarlı bədii (poetik) istinad bilib xatırladım, "qara daş" ifadəsini işğala tən bilib xatırladım, yaşadığım duyğuların biçimində də əsgərlərə xatırladım.

Gülüstən və Türkmənçay müqavilələrinin Azərbaycan dövlətçiliyinə son qoyduğunu düşünenlər tarixin aldanışına uymuşdular. Unutmuşdular ki, "Gec edər, güc edər", unutmuşdular ki, tarixin hansı dönəmində "Haqq nazilər, üzülməz". Unutmuşdular ki, "mayəsi nur, qayəsi nur olan Azərbaycan hər daşından alov dilli ox ola bilər" (M.Araz). Oldu da. Azərbaycanda milli-azadlıq hərəkatı rus imperiyasının ilhaq zəncirini parçaladı. Musa Yaqubun bu şeirində təəssüflə anılan qara daşlar 1991-ci ilin noyabrında göyərtdi - qara daşları imperiyanın 71 il çəkən qəsbkarlığına qarşı xalqın dönməz mübarizəsi göyərtdi. Onda uzaqdan-uzağa da olsa demişdim ki, gözümüz aydın, ustad, bu dünyanın qara daşı göyərtdi!..

Bu şeiri ön xətdə, səngərdə, əsgərlərin əhatəsində xatırlamışdım, əsgərlərə xatırlamışdım, şeirin mahiyyətinin arzulaadığım səviyyədə dərk üçün "qara daş" ifadəsinə öteri bir izah da vermişdim. Onda səngərə uzun çəkən bir sükut çökmüşdü. Əsgərlərin baxışlarının tündləşdiyini də hiss etmişdim, barmaqlarının yumruqlaşdığını da. Bunlar mənə yaxşı tanış idi - 1990-cı ilin 19 yanvar gecəsinə cənab Meydanda bu məqamın eynisini çox görmüşdüm...

Zabit Nəsimi Həsənli bəlkə də bütün əsgərlərin adından cəsarətlə dilləndi:

RƏŞİD FAXRALI

-Dediyiniz qara daşların bəzilərinin qaralma yaşı bizdən, bu əsgərlərdən 7-8 yaş böyükdü. O daşlar müharibə səbəbindən qaralıb. Sizin dediyiniz kimi, dövlət müstəqilliyimizin bərpası o dövrə qədər qaralmış daşları göyərtdi. Bu daşları biz göyərəcəyik. Ali Baş Komandanın əmriylə döyüşəcəyik, qələbə qazanacağıq, torpaqlarımızı işğaldan azad edəcəyik. Bu, qaralmış daşların göyerməsinin başlanğıcı olacaq.

Zabitin fikirlərini 20 Yanvar şəhidlərinin ruhuna Azərbaycan gəncliyinin, bu sıradan hərbi gənclərin andı bilmişdim.

Göyermiş daşların xeylisi müharibə səbəbindən yenidən qaraldı. İşğalın rəngindən rəng almış bu daşları Azərbaycan əsgərinin vətənsəverliyi, Hərbi anda, dövlətə, dövlətçiliyə sədaqəti göyərəcəkdir.

Gizir İbrahim Məmmədov kollec təhsillidi, ixtisası etibarilə müəllimdi. Zamanında müəyyən qədər mütaləsi olub, ədəbiyyatımıza, bu anlamda klassik və çağdaş ədəbiyyatımıza nəbələddi, poeziya vasitəsilə aşılana fikirlərə, xalqımızın mübarizə tarixinin poeziyada ifadəsinə də. Musa Yaqubun bu şeiri haqqında da düşüncələrini ifadə etmişdi və zabit Nəsimi Həsənlinin dediklərinə münasibət bildirmişdi:

Cənab leytenantın fikirləri mənim də düşüncələrimi "tərpətdi", əsgərlərin də. Biz qalib əsgər olmaq, komandirin dediyi kimi, o qara daşları göyertmək istəyirik, əslində, bu amalla xidmət edirik.

Gizir bir anlığına əsgərlərə baxdı. Nələrə xatırlayıb sözüne davam etdi:

-Belə söhbətlər, belə mövzular həmişə olmur deyə fikir söyləməyə alışmamışıq. Ancaq Vətənlə, dövlətçiliklə, müstəqilliklə bağlı olan söhbətlər düşüncələrimizi tərpədir. Bu şeir lap çoxdan - sovet dönəmində yazılıb. Şeire bələd olanlar onun mahiyyətini gözəl dərk edir. Onu da dərk edir ki, müstəqilliyimizin bərpası şüirin dediyi daşları həqiqətən göyərtdi. Onu deyə bilərik ki, komandirimizin dedikləri biz əsgərlərin hər birinin vəzifə borcudur. Torpaqlarımızı işğaldan azad edəcəyik. İstərdik

ki, şairlərimiz "Bu dünyanın qara daşları göyərtdi" şeirini yazsınlar. Azərbaycan əsgərinin döyüşlə göyərəcəyi daşlar bir də heç zaman qaralmayacaq. Biz buna əminik, ictimaiyyət də əmin olsun.

Bu mükəllimləşmənin mahiyyətini də, deyilən fikirləri də, fikirlərin ifadə etdiyi mətləbləri də Azərbaycan şeirinin, ön xətdə xidmət edən əsgərləri qələbə ruhunun hikməti bildirdim. Bu qənaəti əsgərlərə də bildirdim, dedim ki, insan xalqa, millətə, dövlətə, dövlətçiliyə gərəqli məqamlarda təbiəti, təbiətin bir hissəsini ya qismən, ya da tamamilə dəyişməyə qadirdir. Müddətdən artıq həqiqi hərbi xidmət hərbi qulluqçusu Vüqar Ağayev dedi ki, bunu ancaq çox qədim dövlətçilik tarixinə malik olan xalqın əsgərləri bacarar. Azərbaycan Ordusunun əsgərləri belə əsgərlərdi.

Əsgər Əziz Almazov Azərbaycan Milli Qəhrəmanı Vəzir Orucovdan söz açdı, onun mənə də məlum olan qəhrəmanlıqlarından danışdı.

Əsgər Nurlan Şərifov Azərbaycanın Milli Qəhrəmanı Mübariz İbrahimovdan, əsgər Valeh Bayramov Azərbaycanın Milli Qəhrəmanı Çingiz Qurbanovdan söz açdı.

Zabit Nəsimi Həsənli Azərbaycanın Milli Qəhrəmanı Rəsul İbrahimovun son döyüşünü xatırladaraq dedi:

-Sonuncu gülləsinin qaldığını hiss edəndə əsir düşməmək üçün ətrafda sıxlaşan düşmənləri də öldürməyi qərara almış, əl qumbarasıyla özünü partlatmışdı.

Zabit ani olaraq nəyisə xatırlayıb sözüne davam etmişdi:

-Gərgin döyüşlərin birində düşmənlər üstünlüyü ələ keçirməsinlər deyə Etibar Hüseynov özünü düşmənlərin altına atmışdı...

Deyənlər bir həqiqətin təsdiqi kimi səslənmişdi: tarix yaratmağa qadir olan qəhrəmanlar təbiətin bir hissəsini dəyişməyə də qadirdir; qəhrəman yağış yağdıra bilmir, yel əsdirə bilmir, yağın yağışı, əsən yeli gücsüzləşdirməyi xalqa, Vətənə sevgisiylə, bu sevgidən güc alan dözümlə, qətiyyətlə bacarır.

Havadarlarının köməyiylə 7 rayonumuzu işğal edən Ermənistan illərlə təmas xəttində müdafiə səddinin qüdrətindən danışdı, bu səddin keçilməzliyini bildirirdi. Bu səddi də o dövr üçün təbiətin bir parçası hesab edə bilərik. Azərbaycan əsgəri 2016-cı ilin aprelində o səddi beş-on saat müddətiyə çəkən döyüşlərdə yerlə-yeksan elədi - təbiətin o bir parçası tamamilə dəyişdi. Bu qüdrətə malik olan əsgər əlbəttə ki, bu dünyanın qara daşlarını da göyərəcəkdir. Gizir İbrahim Məmmədovun arzuladığı kimi, yaxın vatlarda "Bu dünyanın qara daşları göyərtdi!" şeiri yazılacaq!..